

कृषि विकास बैंक लि.

खुला प्रतियोगितात्मक लिखित परीक्षाको पाठ्यक्रम

पदको विवरण:

पद : ऋण सहायक
तह : ५ (पाँच)

सेवा/समूह : प्राविधिक/प्राविधिक

परीक्षाको किसिम:

(क) : लिखित परीक्षा : २०० पूर्णाङ्क (ख) : अन्तर्वार्ता : ३० पूर्णाङ्क

न्यूनतम शैक्षिक योग्यता:

मान्यता प्राप्त विश्वविद्यालयबाट कृषि विज्ञान संकायबाट स्नातक तह उत्तिर्ण भएका ।

पाठ्यक्रमको उद्देश्य:

बैंकको ऋण सहायक, सहायकस्तर प्राविधिक सेवा तह-५, पदका लागि निर्धारित कार्य विवरणलाई दृष्टिगत गरी तोकिएको आवश्यक न्यूनतम योग्यता पुगेका योग्य उम्मेदवारहरूमध्येबाट कार्यालयको दैनिक कार्य संचालनका लागि बैंकको कार्यक्षेत्र र कार्य प्रकृतिसँग सम्बन्धित कर्जा, निक्षेप तथा बैंकिङ्ग कारोवार संचालनका सान्दर्भिक विषयमा उम्मेदवारको सैद्धान्तिक र व्यावहारिक ज्ञानको परीक्षण गर्नु प्रस्तुत पाठ्यक्रमको उद्देश्य रहेको छ ।

लिखित परीक्षा संरचना:

सि.नं.	पत्र	विषय	खण्ड	प्रश्न प्रकृति	प्रश्न संख्या	अंक	अंकभार	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क	समय
१	प्रथम पत्र	सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैंकिङ्ग सम्बन्धी	क	वस्तुगत बहुवैकल्पिक	२५	१	२५	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
			ख	छोटो उत्तर	५	५	२५			
				लामो उत्तर	५	१०	५०			
२	द्वितीय पत्र	सेवा सम्बन्धी	क	छोटो उत्तर	४	५	२०	१००	४०	२ घण्टा ३० मिनेट
				लामो उत्तर	३	१०	३०			
			ख	छोटो उत्तर	४	५	२०			
				लामो उत्तर	३	१०	३०			

द्रष्टव्य:

- (१) लिखित परीक्षाको प्रश्न पत्र नेपाली वा अंग्रेजी दुवै भाषामा सोधिने छ । सबै प्रश्नको उत्तर अनिवार्य हुनेछ । लिखित परीक्षामा परीक्षार्थीले नेपाली र अंग्रेजी भाषामध्ये कुनै एक वा दुवै माध्यममा उत्तर दिन सक्नेछन् ।
- (२) वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कटौत गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कटौत पनि गरिने छैन ।
- (३) पाठ्यक्रममा भएका यथासम्भव सबै पाठ्यांशका ईकाइहरू समावेस हुनेगरी प्रश्न सोधिने छ ।
- (४) विषयगत प्रश्नको हकमा लामो प्रश्न वा एउटै प्रश्नका दुई वा दुईभन्दा बढी भाग (Two or More parts of a single question) वा एउटा प्रश्न अन्तर्गत दुई वा बढी टिप्पणीहरू (Short notes) सोध्न सकिने छ ।
- (५) यस पाठ्यक्रमका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम, विनियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मितिभन्दा तीन महिना अगाडि संशोधन भई कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा समावेस भएको सम्झनु पर्छ ।
- (६) लिखित परीक्षामा प्रत्येक पत्रको उत्तीर्णाङ्क न्यूनतम ४० प्रतिशत अङ्क रहेको र लिखित परीक्षामा सफल भई योग्यताक्रममा छनौट भएका उम्मेदवारहरू मात्र अन्तर्वार्ता परीक्षामा सम्मिलित हुन पाउने छन् ।

पाठ्यक्रम स्वीकृत तथा लागू मिति : २०७७/०८-७७

प्रथम-पत्र: सामान्य ज्ञान, आर्थिक तथा बैकिङ्ग सम्बन्धी ।

खण्ड-क: सामान्य ज्ञान				वस्तुगत बहुवैकल्पिक २५ प्रश्न X १ अंक = २५	
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन					
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५
प्रश्न संख्या:	१०	३	३	५	४

- (१) नेपालको भौगोलिक, ऐतिहासिक, राजनैतिक, सामाजिक, जनसांख्यिक, सांस्कृतिक, साहित्यिक, धार्मिक, प्रशासनिक, आर्थिक, शैक्षिक, वैज्ञानिक तथा खेलकुद सम्बन्धी जानकारी, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रियस्तरका प्रमुख सम-सामयिक विषय तथा घटनाक्रमहरु बारे सामान्य जानकारी ।
- (२) नेपालमा संवैधानिक विकासक्रम तथा नेपालको संविधान सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (३) नेपालको आवधिक योजना सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (४) नेपाल राष्ट्र बैंक ऐन, २०५८, बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३, बैकिङ्ग कसुर तथा सजाय ऐन, २०६४, सम्पत्ति शुद्धीकरण (मनी लाउन्डरिङ्ग) निवारण ऐन, २०६४ सम्बन्धी सामान्य जानकारी ।
- (५) नेपाल राष्ट्र बैंकबाट जारी एकीकृत निर्देशन सम्बन्धी जानकारी ।

खण्ड-ख: आर्थिक तथा बैकिङ्ग				छोटो उत्तर	५ प्रश्न X५ अंक = २५		
				लामो उत्तर	५ प्रश्न X१० अंक = ५०		
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन							
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६	
प्रश्न संख्या:	२	२	१	२	१	२	

- (१) **बैकिङ्ग प्रणाली:** बैकिङ्ग अवधारणा, विकासक्रम, बैंकका प्रकार तथा कार्यहरु, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमा बैकिङ्ग व्यवसायका आधुनिक सेवा, सुविधाहरु, केन्द्रीय बैंकको स्थापना, महत्व तथा काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा बैकिङ्ग क्षेत्रको वर्गीकरण तथा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार, नेपालमा वाणिज्य बैंकको मुख्य कारोबार क्षेत्र, सम्भावना, अवसर तथा चुनौतीहरु, नेपालको आर्थिक विकासमा बैकिङ्ग क्षेत्रको भूमिका, महत्व तथा वर्तमान अवस्था, बैकिङ्ग सेवाहरु निक्षेप सेवा, कर्जा सेवा, विप्रेषण, प्रतीतपत्र, बैंक जमानत तथा अन्य सेवाहरु, बैकिङ्ग शब्दावलीहरु ।
- (२) **व्यवस्थापन: संगठन:** परिभाषा, संगठनात्मक संरचना, संगठनको प्रकार, उद्देश्य, सञ्चार प्रणाली, संगठनात्मक परिवर्तन र विकास, संस्थागत सुशासन सम्बन्धी जानकारी । **व्यवस्थापन:** परिभाषा, सिद्धान्त तथा महत्व, व्यवस्थापनका कार्यहरु, उत्प्रेरणा, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको महत्व । **मानव संसाधन व्यवस्थापन:** अवधारणा, महत्व, कर्मचारी छनौट तथा भर्ना, तालीम तथा विकास, कार्य विवरण, कार्य विश्लेषण, पुरस्कार तथा दण्ड सजाय, कार्य सम्पादन मूल्यांकन र वृत्ति विकास योजना, चिठ्ठीपत्र लेखन, पत्राचार, दर्ता चलानी, फाइलिङ्ग, अनुक्रमणिका, संचार व्यवस्थापन, अभिलेख व्यवस्थापन, टिप्पणी तथा प्रतिवेदनको परिचय र ढाँचा, कार्यालय संरचना र सजावट ।
- (३) **सूचना प्रविधि:** Computer System (Input Device, Output Device), Operating system, Application Software, MS Office System, Internet, e-mail, Hardware, Networking, Database Management System, Related Threats. बैकिङ्ग क्षेत्रमा Core Banking System (CBS)को आवश्यकता, यसको कार्यान्वयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने विषय तथा सम्भावित जोखिमहरु ।

२५

- (४) अर्थशास्त्र: Macro and Micro Economic Concept and Elements, GDP, National income, Fiscal policy, Monetary policy, Interest rate, Inflation, Money market, Capital market, Government securities, Globalization, Economic liberalization.
- (५) गणित: Unitary method, Fraction, Decimal, Simple and compound interest, Percentage, Ratio and proportion, Simple and weighted average, Mean, Median, Mode, Standard deviation, Triangle, Shapes.
- (६) कृषि विकास बैंक लि.: बैंकको स्थापना, विकासक्रम, कार्यप्रकृति, दूरदृष्टि, ध्येय, उद्देश्य, संगठनात्मक संरचना, कारोवारको अवस्था, वासलातको आकार, विद्यमान सबल एवं दुर्बल पक्ष तथा अवसर र चुनौतिहरु, बैंक तथा वित्तीय संस्थामा कार्यरत कर्मचारीले पालना गर्नुपर्ने आचरण तथा अनुशासन सम्बन्धी जानकारी, कृषि विकास बैंक लि. कर्मचारी सेवा विनियमावली, २०६२।

द्वितीय-पत्र : सेवा सम्बन्धी

Part A : Agricultural in Nepal	छोटो उत्तर		४ प्रश्न X५ अंक = २०				
	लामो उत्तर		३ प्रश्न X१० अंक = ३०				
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन							
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६	
प्रश्न संख्या:	१	१	१	१	२	१	

- History and Current Status of Agriculture Sector in Nepal**
 - History of agricultural research and development in Nepal.
 - Overview of Nepalese agriculture: Current status and scope.
 - Agriculture Perspective Plan (APP) and its impact in Nepalese agriculture.
 - Role of cooperatives in agriculture development in Nepal.
 - Crop & Livestock insurance in Nepal: Current policies and status.
- Agriculture Research, Extension and Education**
 - Major functions of agriculture research, extension and education in Nepal.
 - Public, private, NGOs, CBOs, agricultural co-operatives and farmer groups involvement in research, extension and education.
 - Institutional arrangement of agricultural research, extension and education in Nepal.
 - Devolution of agriculture extension system and its impact in agricultural development.
- Natural Resource & Environment Conservation**
 - Importance of natural resources conservation, food security, employment generation and livelihood improvement in Nepal.
 - Use of fertilizers and pesticides in agriculture and their implications to environment.
 - Environmental issues and sustainability of Nepalese agriculture.
 - Conservation agriculture: concept, principles and practices.
- Climate Change and Disaster-Risk Management**
 - Climate change and its impact in agriculture sector.
 - Climate change adaptation and mitigation strategies of Nepal.
 - Disaster (landslide, drought, flood, cold spell, hailstone & pest outbreak) management in Nepal.
 - Rapid urbanization and change in land use pattern and their consequences in food security, environment conservation, employment generation and youth migration.

5. Agronomy, Horticulture, Mushroom cultivation

5.1 Agronomy:

- Production practices of rice, maize, wheat, finger millet, lentil, soybean, chickpea, pigeon pea, mungbean, horse gram, rapeseed, sunflower, groundnut, sugarcane with respect to:
 - (1) Importance, distribution, origin and classification
 - (2) Morphology and growth stages
 - (3) Recommended varieties
 - (4) Climate and soil
 - (5) Cultural practices and post-harvest technology
- Underutilized crops and their importance in food and nutritional security

5.2 Horticulture

- Cultivation practices of major horticultural crops
 - (1) **Fruits:** Citrus (Citrus spp.), Mango (Mangifera indica), Litchi (Litchi chinensis), Banana (Musa acuminata), Apple (Malus domestica), Pear (Pyrus communis) and Kiwi (Actinidia chinensis), Dragon fruit, Avocado
 - (2) **Vegetables:** Potato (Solanum tuberosum), tomato (Solanum lycopersicum), chili (Capsicum frutescens), cucumber (Cucumis sativus), cauliflower (Brassica oleracea var botrytis), cabbage, radish (Raphanus sativus), beans (Phaseolus vulgaris), onion (Allium cepa), garlic, Pea (Pisum sativum), pumpkin, bottle gourd, bitter melon and broad leaf mustard (Brassica juncea var rugosa),
 - (3) **Spice crops:** Ginger (Zingiber officinale), Turmeric (Curcuma longa) and Cardamom (Amomum subulatum)
 - (4) **Flower & ornamental plants:** Rose (Rosa spp.), carnation (Dianthus caryophyllus), gladiolus (Gladiolus spp.), Gerbera (Gerbera jamesonii) and other ornamental plants.
 - (5) **Plantation crops:** Tea (Camellia sinensis) and Arabica coffee (Coffea arabica),
- Techniques & practices of off seasonal vegetables production.
- Use of plant growth regulators and hormones in horticulture

5.3 Mushroom cultivation

- Cultivated species of mushroom in Nepal
- Cultivation techniques of Pleurotus spp. and Agaricus spp., Shitake

6. Modern technologies in agriculture

- 6.1 Organic farming, soilless farming, tunnel farming, tissue culture technology for tuber and sapling production, high density planting, modern irrigation technologies.
- 6.2 Urban farming technologies (roof top, vertical farming and home garden)

सेवा सम्बन्धी

Part B : Agricultural Banking					छोटो उत्तर	४ प्रश्न X५ अंक = २०		
					लामो उत्तर	३ प्रश्न X१० अंक = ३०		
पाठ्यक्रमको इकाई विभाजन								
बुँदा नं.:	१	२	३	४	५	६	७	
प्रश्न संख्या:	१	१	१	१	१	१	१	

1. **Nepal's Agriculture, Plan, Policies, Strategies, and Trade in Agriculture**
 - 1.1 Concept, goals, target and strategies of current periodic plan focusing in agri-sector.
 - 1.2 Agriculture Development Strategy (ADS), 2015-2035 AD: vision, mission, target, components and its salient features, implementation status of ADS, supporting projects and institutional arrangement.
 - 1.3 Comparative advantage, agriculture commercialization and trading of Nepalese agricultural products.
 - 1.4 Import/export situation of agricultural commodities in Nepal.
 - 1.5 Contribution of ADBL for agriculture promotion in Nepal
 - 1.6 Agricultural cooperatives in Nepal; their status and challenges
 - 1.7 Agricultural credit flow in Nepal; its importance, challenges and present status
2. **Agricultural Technology and Management**
 - 2.1 Importance of crop diversification and commercialization in Nepal.
 - 2.2 Strategies for commercialization of high value low volume commodities.
 - 2.3 Concept of soil fertility and productivity.
 - 2.4 Concept of Integrated Plant Nutrient System (IPNS) and its significance.
 - 2.5 Agricultural Management Information System (AMIS) in Nepal
 - 2.6 Role of information and communication technology (ICT) in agriculture development.
 - 2.7 Concept of agriculture mechanization & its importance on agriculture commercialization.
3. **Post-harvest Technology in Agriculture**
 - 3.1 Introduction and importance of post-harvest technology.
 - 3.2 Role of post-harvest management in assuring the quality & safety of agricultural commodities.
 - 3.3 Causes of post-harvest loss and their management.
 - 3.4 Preservation & Storage of Vegetables and fruits: principles, importance and different storage structures.
 - 3.5 Storage of cereal & pulses: principles, importance and different storage structures.
4. **Agriculture Marketing, High Value Crops, Value/Supply Chain Management**
 - 4.1 Agricultural markets and marketing in Nepal.
 - 4.2 Linkage of agro-industries with agriculture production and marketing.
 - 4.3 Meaning, scope and promotion of high value agricultural crops

- 4.4 Introduction, Definition, elements and types of supply chain and supply chain management.
- 4.5 Value chain development: concepts and practices in agriculture.
- 4.5 Fertilizers available in Nepalese market and their use.
- 4.6 Organic agriculture and organic products for export promotion and food safety.

5. **Livestock, Poultry & Fisheries Management**

5.1 **Livestock & Poultry**

- Rearing Practice & Management of cow, buffalo, goat, sheep, pig & Poultry
 - (1) Indigenous & improved Breeds
 - (2) Housing System
 - (3) Feed & Nutrition
 - (4) Disease & Pest

5.2 **Fisheries**

- (1) Cultivation Practices of indigenous and exotic species in Nepal
- (2) Major Fisheries system in Nepal
- (3) Management of Rearing & nursery pond
- (4) Feed management
- (5) Disease management

6. **Project Formulation, Management and Appraisal**

- 6.1 Concept of plan, program and project; project panning, program planning tools and techniques.
- 6.2 Project cycle and project management;
- 6.3 Project identification, selection and formulation & approach of agricultural project planning.
- 6.4 Feasibility study and preparation of agricultural projects (Planning in view of technical, political, institutional, organizational, environmental, economic & financial and human aspects etc.).
- 6.5 Sensitivity analysis and reasons for project failures.
- 6.6 Risk management in agricultural projects.
- 6.7 Monitoring, Supervision and evaluation of agricultural projects.

7. **Sustainable Agriculture and Farm Management**

- 7.1 Definition and types of sustainable agriculture.
- 7.2 Principles and approaches of sustainable agriculture and biologically intensive farming system.
- 7.3 Inter-linkage between agribusiness and SA; Principles and characteristics of sustainable agribusiness and sustainable farm management.
- 7.4 Aspects of sustainable farm and agribusiness management.
- 7.5 Farm production planning and scheduling, effects of sustainable production strategies/activities, decision making and implementation of sustainable farm management.

★★★★★

